

Journal of Scientific Papers “Social development & Security”
home page: <https://paperssds.eu/index.php/JSPSDS/>

Barinina M. & Ulianov K. (2018) Evolyutsiya pohlyadiv na pryznachennya finansovo-kontrol'nykh orhaniv Ministerstva oborony Ukrayiny [Evolution of views on the appointment of financial and control bodies of the Ministry of Defense of Ukraine]. *Social development & Security*. 2(4), 59–68. DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.1237042>

ЕВОЛЮЦІЯ ПОГЛЯДІВ НА ПРИЗНАЧЕННЯ ФІНАНСОВО-КОНТРОЛЬНИХ ОРГАНІВ МІНІСТЕРСТВА ОБОРОНИ УКРАЇНИ

Костянтин Ульянов*, Марина Бариніна**

* Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського, проспект Повітрофлотський, 28, м. Київ-049, 03049, Україна, e-mail: ulianov132@gmail.com
кандидат економічних наук

** Департамент внутрішнього аудиту Міністерства оборони України, проспект Повітрофлотський, 6, м. Київ-168, 03168, Україна, e-mail: maryna.barynina@ukr.net
здобувач

Article history:

Received: December, 2017
1st Revision: February, 2018
Accepted: April, 2018
JEL classification: H83

DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.1237042>

Анотація: В статті проведений ретроспективний аналіз еволюції поглядів на мету та завдання, які задекларовані у відповідних положеннях фінансово-контрольних органів Міністерства оборони України за час незалежності з позицій реалізації задекларованих цілей інтеграції України в міжнародну професійну спільноту та запровадження системи внутрішнього контролю як основи прийняття управлінських рішень в сучасних умовах. Визначено два етапах реформування системи фінансово-контрольних органів Міністерства оборони України, їх основні риси та здобутки. Перший етап – етап боротьби та пошуків, другий етап – становлення та розвитку системи внутрішнього аудиту. Окреслено часові рамки етапів та надані певні прогнози.

Ключові слова: внутрішній контроль, фінансовий контроль, організація фінансового контролю, внутрішній аудит, організація внутрішнього аудиту.

Бариніна М. В., Ульянов К. Є. Еволюція поглядів на призначення фінансово-контрольних органів Міністерства оборони України [Електронний ресурс] / М. В. Бариніна, К. Є. Ульянов. // *Social development & Security*. – 2018. – Вип. 2 (4). – С. 59 – 68. – Режим доступу до журн. : <https://paperssds.eu/index.php/JSPSDS/article/view/37/34>

1. Постановка проблеми

Питання фінансового контролю є актуальними за будь яких часів та економічних систем. Класична формула: Контроль повинен бути малопомітним, незатратним та разом з тим дієвим. Фінансовий контроль не виключення з неї. Попри її поширеності і всім відомості, успіху в питаннях побудови ефективної системи фінансового контролю досягають не всі. В Україні взагалі та в системі Міністерства оборони, зокрема вже накопичилося достатньо даних для проведення ретроспективного аналізу реформування системи відомчого фінансового контролю з актуалізацією уваги на результатах впливу на систему зовнішніх та внутрішніх факторів.

Питаннями фінансового контролю та аудиту присвячені наукові праці таких вчених економістів як: Н. Дорош, А. Сонин, та ін. [1; 2]. Разом з тим в наукових роботах недостатньо приділяють уваги ретроспективному аналізу накопиченого матеріалу організації діяльності з відомчого фінансового контролю за часи незалежності України. Такий аналіз дасть змогу адаптувати світові стандарти професійної діяльності з внутрішнього аудиту на базі та/або з урахуванням досвіду реформування зазначеної сфери на протязі останніх 25 років.

Система внутрішнього фінансового контролю відіграє важливу роль в ефективності системи управління фінансовими та матеріальними ресурсами, Ця роль в часі тільки зростає, і, відповідно, пропорційно зростає відповідальність системи за загальні результати діяльності, тому помилки в цій сфері мають суттєву вартість як для системи управління так і для організації взагалі.

2. Аналіз останніх досліджень та публікацій

Аналіз публікацій та нормативних документів з проблем функціонування та побудови систем внутрішнього фінансового контролю [1;2;3;4;5;6;7;8;9] свідчить, що в Україні в основному сформована система внутрішнього фінансового контролю на основі внутрішнього аудиту. але разом з тим не варто забувати, що нова система функціонує в середовищі, яке не так швидко змінюється як законодавчі акти. Ще не сформована практика застосування стандартів (аудиту, контролю, тощо) у повсякденному житті, суспільна свідомість ще не сприйняла новації, суб'єкти контролю не готові до сучасних вимог, не сформований пласт кваліфікованих користувачів сучасної фінансової інформації, що заважає досягненню швидких результатів реформування.

3. Постановка завдання

Накопичений досвід діяльності фінансово-контрольних органів Міністерства оборони України дозволяє провести системний ретроспективний аналіз цілей та завдань на рівні їх декларування. Такий аналіз має за мету надання користувачам інформації для виявлення основних тенденцій в розвитку систем фінансового контролю та виявленні напрямків діяльності, контроль за якими може бути втрачений в процесі реформування.

4. Виклад основного матеріалу

Українська армія успадкувала традиції побудови та проведення системи відомчого фінансового контролю радянської армії. Фінансовий контроль визначався як діяльність фінансових органів в які були інтегровані контрольні-ревізійні підрозділи. Інституційно система будувалася у відповідності та разом з системою фінансового забезпечення. Така структура створювала багаторівневу систему внутрішнього фінансового контролю що

забезпечувала відповідною інформацією користувачів своїх рівнів підпорядкування. Відповідальність за результати контрольних заходів несли фінансові органи. Варто також наголосити, що схожу роботу що контролю за рухом та збереження матеріальних ресурсів організували служби матеріально-технічного забезпечення за своїми напрямками. Нагадувати про вади такої громіздкої системи не є метою даної статті, але для об'єктивності варто нагадати, що система обліку в Збройних Силах України в військовому відомстві була розділена на фінансовий та за службами матеріально-технічного забезпечення. Тільки з 2000 р. в Міністерстві оборони застосовує бухгалтерський облік.

Попри розгалуженість і велику кількість органів військового управління наділених контрольними функціями у відомстві відчувається брак узагальненої та достовірної інформації щодо стану фінансового контролю. Тому у 1993 р. створюється окремий орган управління – Головна контрольно-ревізійна інспекція Міністерства оборони України. Еволюція назв даного органу наведений в табл. 1.

Таблиця 1

**Етапи організаційних перетворень та перейменувань органів фінансового контролю
Міністерства оборони України**

Етапи	Рік	Назва	Суттєві події
I етап	1993	Головна контрольно-ревізійна інспекція Міністерства оборони України	Фінансовий контроль покладає на фінансові органи.
	1997	Головне контрольно-ревізійне управління	
II етап	2002	Головне контрольно-ревізійне управління	До складу Головного управління введені фінансова інспекція Головного фінансово-економічного управління Міністерства оборони України та інспекція 27 управління фінансування частин центрального підпорядкування. Розмежування повноважень з Фінансово-економічними органами. Створення територіальних управлінь.
	2004	Контрольно-ревізійний департамент Міністерства оборони України.	
	2007		
II етап	2013	Департамент внутрішнього аудиту та фінансового контролю Міністерства оборони України	Розмежування повноважень, щодо внутрішнього контролю з Головною інспекцією Генерального штабу Збройних Сил України
	2016	Департамент внутрішнього аудиту та Міністерства оборони України	

Складено авторами на підставі [4;5;6;7;8;9].

Аналізуючи дефініцію мети та її зміну в часі час отримуємо наступні результати.

Як видно з табл. 1 та 2 етапи трансформації найменувань органів та формулювання цілей їх діяльності не зовсім співпадають в часі, що пояснюється, можливо, складністю проведення реформ, та можливо – у відсутності чіткого переконання тих, хто приймає найвищі управлінські рішення у правильності визначеного шляху. Так головною метою діяльності з 2011 р. стає внутрішній аудит, а у назві департаменту він з'являється тільки у 2013 р.

Починаючи з 2011 р. мета діяльності департаменту, тільки уточнюється, так в 2016 р. зникає з визначення словосполучення “фінансовий контроль”, що є уточненням повноважень відомчого контролю в системі внутрішнього фінансового контролю.

Тобто, можна відмітити тенденцію до стабілізації положення з визначенням мети та назви департаменту. На наш погляд, це позитивно, адже дає змогу виконавцям удосконалювати методику досягнення визначеної та виваженої мети, та зосередити зусилля на її досягненні. Адже перед початком будь-якої дії спочатку необхідно зрозуміти та уявити мету, суть майбутніх дій, а потім вже діяти.

Таблиця 2

Етапи реформування інституційних цілей

Мета		
етап	рік	
I	1993	Контроль за дотриманням чинного законодавства у Збройних Силах України й забезпеченням соціально-правового захисту військовослужбовців та членів їх сімей.
	2004	Здійснення відомчого контролю за дотриманням чинного законодавства у фінансово-господарській діяльності службовими особами органів військового управління, об'єднань, з'єднань, військових частин, військових навчальних закладів, установ і організацій Збройних Сил України, а також державних підприємств, що належать до сфери управління Міністерства оборони України.
II	2011	Здійснення внутрішнього аудиту та фінансового контролю діяльності структурних підрозділів Міноборони та Генерального штабу Збройних Сил України, а також військових частин, військових навчальних закладів, установ та організацій Збройних Сил України, державних підприємств, госпрозрахункових установ та організацій, що належать до сфери управління Міністерства оборони України та Генерального штабу Збройних Сил України
	2014	Здійснення внутрішнього аудиту та фінансового контролю діяльності підконтрольних суб'єктів, до яких належать структурні підрозділи Міністерства оборони України та Генерального штабу Збройних Сил України, військові частини, військові навчальні заклади, установи та організації Збройних Сил України, організації, державні підприємства та об'єднання підприємств, що належать до сфери управління Міністерства оборони України та Генерального штабу Збройних Сил України
	2016	Здійснення внутрішнього аудиту діяльності підконтрольних суб'єктів, до яких належать структурні підрозділи Міністерства оборони та Генерального штабу Збройних Сил України, інші органи військового управління, військові частини, військові навчальні заклади, установи та організації Збройних Сил України, організації, державні підприємства та об'єднання підприємств, суб'єкти господарювання, які не є юридичною особою, що належать до сфери управління Міністерства оборони та Генерального штабу

Складено авторами на підставі [4;5;6;7;8;9].

Без системного аналізу завдань, які в той, чи інший час виконувались органом військового управління, який нами досліджується, розуміння буде не повним і недостатнім для виважених висновків. Завдання нами були згруповані за схожими рисами та за двома етапами розвитку, які ми визначили, досліджуючи мету діяльності.

Таблиця 3

Задання першого етапу

1993	1996	2006
проведення планових перевірок додержання законності в адміністративно-господарській діяльності командирів та інших посадових осіб, виконання ними вимог чинного законодавства, Статутів Збройних Сил, наказів, директив Міністра оборони України, а також проведення вибіркового контрольних ревізій	організація і проведення контрольних перевірок і ревізій у військових формуваннях, де раніше	здійснення в межах своєї компетенції систематичного контролю за дотриманням службовими особами військових частин вимог чинного законодавства України в економічній та фінансово-господарській сферах;
проведення за дорученням Міністра оборони України перевірок фактів порушень чинного законодавства посадовими особами Збройних Сил.		здійснення заходів, спрямованих на зміцнення державної фінансової дисципліни, збереження державних коштів та військового майна, попередження порушень чинного законодавства України;

Закінчення таблиці 3

1993	1996	2006
здійснення контролю за виконанням у Збройних Силах України законодавства про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей. Проведення перевірок з приводу порушень прав і свобод військовослужбовців та членів їх сімей і підготовка відповідних пропозицій Міністру оборони щодо поновлення порушених прав		
проведення контрольних перевірок фактичного усунення раніше виявлених порушень вимог законів, військових статутів, наказів та директив Міністра оборони України		
виконання доручень Міністра оборони з питань, які віднесені до компетенції інспекції;		
аналіз та узагальнення причин порушень законності і умов, що їм сприяють, внесення рекомендацій та пропозицій щодо їх усунення і запобігання в подальшому.		підготовка пропозицій щодо проектів законів України та інших нормативно-правових актів з питань фінансового контролю у Збройних Силах України.
	методичне керівництво контрольно-ревізійними органами Збройних Сил України.	керівництво, координація та методичне забезпечення діяльності Територіальних КРУ, затвердження планів їх роботи, видання їм обов'язкових для виконання наказів та розпоряджень з питань організації та ведення контрольно-ревізійної роботи;
	отримання, узагальнення та аналіз звітності контрольно-ревізійної роботи у Збройних Силах України, підготовка звітів до державних статистичних органів та відпрацювання пропозицій щодо удосконалення цієї роботи.	постійна звітність перед Міністром оборони України, заступниками Міністра оборони України, а також у визначені терміни перед Головним контрольно-ревізійним управлінням України про проведену структурними підрозділами контрольно-ревізійної служби Збройних Сил України роботу, надання необхідної аналітичної та статистичної інформації.
	організація і здійснення разом з Головним управлінням військової освіти Міністерства оборони України навчання інспекторського складу контрольно-ревізійних органів Збройних Сил України.*	

Складено авторами на підставі [4;5;6;7;8;9].

Як видно з таблиці завдання, які в цей період ставилися перед визначеним підрозділом вирізняються фрагментарністю, безсистемністю, мінливістю, тощо. На початку діяльності завдання зводяться до проведення рутинної контрольної роботи задля неї-ж, та реагування на факти фінансових порушень. Питання методичного керівництва процесом фінансового контролю, підготовки кадрів з'являються з 1996 р. Але чи варто створювати інституцію завданням якої є підтримання функціонування самої себе?

Можна дійти висновку, що ситуація характеризується як не сформованістю мети та к розмаїттям завдань. Відповідно керівництво не отримувало адекватні відповіді на свої безсистемні запиту. Адже фінансова інформація має цінність тільки якщо вона адекватна, достовірна, своєчасна та порівняльна. Проведений аналіз не надає впевненості користувачам, що інформація в цей час відрізнялася достовірністю.

Ми не проводимо кореляцію процесів що досліджуються на загальнодержавні тенденції в сфері державного фінансового контролю задля досягнення мети – визначення періоду стабілізації ситуації з визначенням вектору розвитку системи відомчого фінансового контролю.

Таблиця 4

Завдання другого етапу

2011	2014	2016
надання Міністру оборони України об'єктивних і незалежних висновків і рекомендацій щодо:		
функціонування системи внутрішнього контролю та її удосконалення	функціонування системи внутрішнього контролю в Міністерстві оборони України, Генеральному штабі Збройних Сил України, інших підконтрольних суб'єктах та її вдосконалення;	функціонування системи внутрішнього контролю в Міністерстві оборони України, Генеральному штабі Збройних Сил України, інших підконтрольних суб'єктах та її вдосконалення;
удосконалення системи управління фінансовими та матеріальними ресурсами;	удосконалення системи управління фінансовими та матеріальними ресурсами Міністерства оборони України та Збройних Сил України;	удосконалення системи управління фінансовими та матеріальними ресурсами Міністерства оборони України та Збройних Сил України;
запобігання фактам незаконного, неефективного та нерезультативного використання бюджетних коштів;	запобігання фактам незаконного, неефективного та нерезультативного використання Міністерством оборони України, Генеральним штабом Збройних Сил України, іншими підконтрольними суб'єктами фінансових та матеріальних ресурсів;	запобігання фактам незаконного, неефективного та нерезультативного використання Міністерством оборони України, Генеральним штабом Збройних Сил України, іншими підконтрольними суб'єктами фінансових та матеріальних ресурсів;
запобігання виникненню помилок чи інших недоліків у діяльності структурних підрозділів Міністерства оборони України, Генерального штабу Збройних Сил України.	запобігання виникненню помилок чи інших недоліків у діяльності Міністерства оборони України, Генерального штабу Збройних Сил України, інших підконтрольних суб'єктів.	запобігання виникненню помилок чи інших недоліків у діяльності Міністерства оборони

Складено авторами на підставі [4;5;6;7;8;9].

Другий етап вирізняється вже стабільним поступальним розвитком в напрямку запровадження (на початку) та удосконалення системи внутрішнього аудиту в Міністерстві оборони. Мета сформульована. Завдання чітко окреслені. В них немає вже таких кардинальних та взаємовиключних змін як на першому етапі. Навіть вплив зовнішніх факторів викликає тільки нівелювання формулювань та зміни дефініцій у відповідності з загальнодержавними та світовими тенденціями. Такий стан дає змогу виконавцям зосередитись на удосконалення та відпрацюванні методики, формуванню та наповненню

інформаційних баз. Систематизації та стандартизації процесів. Зосередитись на вирішенні тактичних завдань. Ця, на наш погляд, позитивна тенденція повинна дати максимальний результат на у 2020-2021 рр., за умови збереження тенденції до стабільного розвитку.

Такий розвиток сьогодні прийнято розглядати у відповідності до системи внутрішнього контролю, яка в Міністерстві оборони знаходиться на стадії запровадження, але останні організаційні зміни у Департаменті внутрішнього аудиту пов'язані саме з цим процесом.

Нагадаємо, наприклад, що система COSO визначає наступні елементи внутрішнього контролю:

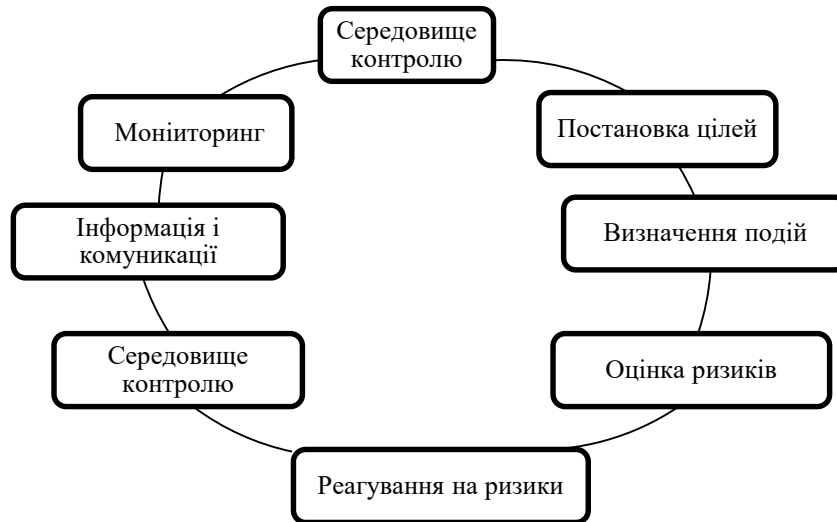

Рис. 1. Елементи внутрішнього контролю відповідно до COSO [3]

Мета та завдання які сформульовані в положенні про Департамент внутрішнього аудиту Міністерства оборони України не має протиріч з вказаною моделлю і, виходячи зі свої завдань може забезпечити свій доробок в становлення та ефективне функціонування системи внутрішнього контролю в Збройних Силах України. Ця теза дає змогу зробити припущення, що побудова системи внутрішнього контролю як системи прийняття управлінських рішень не призведе до переформатування мети та завдань, що визначені для Департаменту внутрішнього аудиту Міністерства оборони України

5. Висновки

Проведений ретроспективний аналіз показав, що за часи незалежності фінансово-контрольні органи Міністерства оборони України перебували процесі перманентного перетворення. Виходячи з назв органів, що опікувалися фінансовим контролем, цілей та завдань, що перед ними ставилися, цей процес можна розділити на два етапи:

Перший (1993–2011) – етап боротьби та пошуків. Він характеризувався фрагментарністю, безсистемністю, мінливістю мети діяльності і відповідно таким же формулюванням завдань. Пошук нових форм та методів фінансового контролю та можливі негативні наслідки такої безсистемності нівелювалися контролью-ревізійною діяльністю фінансово-економічних органів, традиції якої збереглися з радянських часів.

Другий (2011–) – етап побудови та удосконалення системи внутрішнього аудиту. Мета сформульована. Завдання чітко окреслені. Вплив зовнішніх факторів викликає тільки нівелювання формулювань та зміни дефініцій у відповідності з загальнодержавними та світовими тенденціями. Якщо тенденції збережуться то, за нашими оцінками найвищої ефективності система набуде в 2020–2021 рр.

Author details (in Russian)

ЭВОЛЮЦИЯ ВЗГЛЯДОВ НА ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ ФИНАСОВО-КОНТРОЛЬНЫХ ОРГАНОВ МИНИСТЕРСТВА ОБОРОНЫ УКРАИНЫ

К. Ульянов *, М. Барынина **

** Национальный университет обороны Украины имени Ивана Черняховского, пр-т Воздухофлотский, 28, г. Киев-049, 03049, Украина, e-mail: uluanov132@gmail.com
К.Э.Н.*

*** Департамент внутреннего аудита Министерства обороны Украины, пр-т Воздухофлотский, 6, м. Киев-168, 03168, Украина, e-mail: maryna.barynina@ukr.net
здобувач*

Аннотация: В статье проведен ретроспективный анализ эволюции взглядов на цели и задачи, которые задекларированы в соответствующих положениях финансово-контрольных органов Министерства обороны Украины за время независимости с позиций реализации задекларированных целей интеграции Украины в международную профессиональное сообщество и внедрение системы внутреннего контроля как основы принятия управленческих решений в современных условиях. Определены два этапа реформирования системы финансово-контрольных органов Министерства обороны Украины, их основные черты и достижения. Первый этап – этап борьбы и поисков, второй этап – становление и развитие системы внутреннего аудита. Определены временные рамки этапов и предоставлены определенные прогнозы.

Ключевые слова: внутренний контроль, финансовый контроль, организация финансового контроля, внутренний аудит, организация внутреннего аудита.

Author details (in English)

EVOLUTION OF VIEWS FOR APPOINTMENTS OF FINANCIAL AND CONTROL BODIES OF THE MINISTRY OF DEFENSE OF UKRAINE

Kostyantyn Uliyanov * & Marina Barinina **

** National University Defense of Ukraine, 28, Vozduhoflotsky av., Kyiv-049, 03049, Ukraine, e-mail: uluanov132@gmail.com
Ph.D. of Economics Sciences*

*** Department of Internal Audit of the Ministry of Defense of Ukraine, 6, Vozduhoflotsky av., Kyiv-168, 03168, Ukraine. e-mail: maryna.barynina@ukr.net
post graduate*

Abstract: The article presents a retrospective analysis of the evolution of views on the goals and objectives stated in the relevant provisions of the financial control bodies of the Ministry of Defense of Ukraine during the period of independence from the standpoint of realization of the declared objectives of Ukraine's integration into the international professional community and the

introduction of the system of internal control as the basis for making managerial decisions in modern conditions. The two stages of reforming the system of financial and control bodies of the Ministry of Defense of Ukraine, their main features and achievements are determined. The first stage is the stage of struggle and searches, the second stage - the establishment and development of the internal audit system. The time frames of the stages and certain forecasts are specified.

Key words: *internal control, financial control, organization of financial control, internal audit, organization of internal audit.*

Використана література

1. Дорош Н.И. Аудит: методология и организация [Текст]: [монография] / Н.И. Дорош. — К. : И-во "Знання" КОО, 2001 — 402 с.
2. Сонин А. "Внутренний аудит как важнейший элемент системы управления компанией" / А. Сонин // Института внутренних аудиторов – Режим доступа: http://www.iaa-ru.ru/inner_auditor/publication/member_articles/vnutrennii_audit_Sonin/
3. Управление рисками организаций. Интегрированная модель // Комитет спонсорских организаций Комиссии Тредвея (COSO) – Режим доступа: http://www.coso.org/documents/coso_erm_executivesummary_russian.pdf.
4. Наказ Міністерства оборони України від 31.12.1993 № 313 “Про затвердження Положення про Головну контрольно-ревізійну інспекцію Міністерства оборони України” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0035-94>
5. Наказ Міністерства оборони України від 12.09.1996 № 257 “Про внесення змін та доповнень до Положення про Головну контрольно-ревізійну інспекцію Міністерства оборони України” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0548-96>.
6. Наказ Міністра оборони України від 28.04.2006 р. № 234 “Положення про Контрольно-ревізійний департамент Міністерства оборони України”: // МОУ. – К., 2006. – 12 с.
7. Наказ Міністра оборони України від 28.12.2011 №837 “Про затвердження Положення про Контрольно-ревізійний департамент Міністерства оборони України”: // МОУ. – К., 2011. – 14 с.
8. Наказ Міністерства оборони України від 19 листопада 2014 року № 823 “Про затвердження положення про Департамент внутрішнього аудиту та фінансового контролю Міністерства оборони України ” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.mil.gov.ua/content/other/MOU2014_823.pdf
9. Наказ Міністерства оборони України від 24 травня 2016 року № 275 “Про затвердження положення про Департамент внутрішнього аудиту Міністерства оборони України” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.mil.gov.ua/content/other/MOU2016_275.pdf
10. Порядок проведення внутрішнього аудиту підрозділами Служби внутрішнього аудиту Збройних Сил України, затверджений наказом Міністерства оборони України від 14.11.2012 № 753 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mil.gov.ua/diyalnist/vnutrishnij-audit/normativno-pravova-baza.html>

References

1. Dorosh N.Y. Audyt: metodolohyia y orhanyzatsyia [Tekst]: [monohrafyia] / N.Y. Dorosh. – К. : Y-vo "Znannia" KOO, 2001 — 402 s.
2. Sonyn A. "Vnutrennyi audyt kak vazhneishyi element systemy upravlenyia kompanyei" / A. Sonyn // Ynstytuta vnutrennykh audytorov – Rezhym dostupa: http://www.iaa-ru.ru/inner_auditor/publication/member_articles/vnutrennii_audit_Sonin/

ru.ru/inner_auditor/publication/member_articles/vnutrennii_audit_Sonin/

3. Upravlenye riskamy orhanyzatsyi. Yntehryrovannaia model// Komytet sponsorskykh orhanyzatsyi Komyssyy Tredveia (COSO) – Rezhym dostupu: http://www.coso.org/documents/coso_erm_executivesummary_russian.pdf.1

4. Nakaz Ministerstva oborony Ukrainy vid 31.12.1993 № 313 “Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Holovnu kontrolno-reviziinu inspektsiiu Ministerstva oborony Ukrainy” [Elektronnyĭ resurs]. – Rezhym dostupu : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0035-94>

5. Nakaz Ministerstva oborony Ukrainy vid 12.09.1996 № 257 “Pro vnesennia zmin ta dopovnen do Polozhennia pro Holovnu kontrolno-reviziinu inspektsiiu Ministerstva oborony Ukrainy” [Elektronnyĭ resurs]. – Rezhym dostupu : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0548-96>.

6. Nakaz Ministra oborony Ukrainy vid 28.04.2006 r. № 234 “Polozhennia pro Kontrolno-reviziinyi departament Ministerstva oborony Ukrainy”: // MOU. – K., 2006. – 12 s.

7. Nakaz Ministra oborony Ukrainy vid 28.12.2011 №837 “Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Kontrolno-reviziinyi departament Ministerstva oborony Ukrainy”: // MOU. – K., 2011. – 14 s.

8. Nakaz Ministerstva oborony Ukrainy vid 19 lystopada 2014 roku № 823 “Pro zatverdzhennia polozhennia pro Departament vnutrishnoho audytu ta finansovoho kontroliu Ministerstva oborony Ukrainy” [Elektronnyĭ resurs]. – Rezhym dostupu : http://www.mil.gov.ua/content/other/MOU2014_823.pdf

9. Nakaz Ministerstva oborony Ukrainy vid 24 travnia 2016 roku № 275 “Pro zatverdzhennia polozhennia pro Departament vnutrishnoho audytu Ministerstva oborony Ukrainy ” [Elektronnyĭ resurs]. – Rezhym dostupu : http://www.mil.gov.ua/content/other/MOU2016_275.pdf

10. Poriadok provedennia vnutrishnoho audytu pidrozdilamy Sluzhby vnutrishnoho audytu Zbroinykh Syl Ukrainy, zatverdzhenyi nakazom Ministerstva oborony Ukrainy vid 14.11.2012 № 753 [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.mil.gov.ua/diyalnist/vnutrishnij-audit/normativno-pravova-baza.html>

© 2017-2018 Social development & Security. All rights reserved.

This open access article is distributed under a Creative Commons Attribution (CC-BY) 4.0 license.

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially.

The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.

Under the following terms:

Attribution — You must give appropriate credit, provide a link to the license, and indicate if changes were made.

You may do so in any reasonable manner, but not in any way that suggests the licensor endorses you or your use.

No additional restrictions.

You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

Social development & Security is published by Public organization “Ukrainian Scientific Community” (USC), Ukraine, Europe.

Publishing with USC ensures:

- Immediate, universal access to your article on publication.
- High visibility and discoverability via the USC website.
- Rapid publication.
- Guaranteed legacy preservation of your article.
- Discounts and waivers for authors in developing regions.

Submit your manuscript to a Journal of Scientific Papers “Social development & Security” at <https://papersds.eu/index.php/JSPSDS/> or e-mail: sjdsusc@gmail.com

